8458

1

8458

O znaczeniu Estetyki.

Czem zajmu. się Estety. ~~dopiero~~ okaże się, porównaj ~~dowiemy się~~, gdy weźmiemy pod rozwagę ~~się i wtedy takie~~ ~~ostatnich życia objaw~~ i nazw. jej i oraz ~~młodej~~ grani. ~~wszelkie~~ środ. któr. rozwija swe badania ~~rozwag~~. Ter. przypomn. że kar. pocz. estety. rozum. jakąś ~~ren~~: któr. rozpraw. o piękn. a szt. i o ~~zajmu się~~ sztuk. piękn.: ~~Inni~~ twórca wstępne ~~przedm.~~ ~~czem, co wogóle piękn. co zowie~~. A że szt. piękn. dzisiej doszły do olbrzym. znacz. a niew. domag. się roli przewodn.: w pracy ducho. ~~wszej~~ ~~kultury~~ ludzko.: – ~~przygn.~~ światyb. ~~wedł~~ rząd. jak to było u tenczą Wagnera ~~w teatr~~. przedstaw. ~~swoich~~ zastęp. i kult wszelki nadzien. Zjazdy w Bayreuth u wielu przybiera char. relig.: – ~~zasłan. to a p. Wagn.~~ pielgrzym.-pobożn. Zwiedz.-dziś jest ~~przyjęte~~ to się ~~w swoim teatr.~~ ~~bayreutsk.~~ ~~a przez tego~~: ~~róż~~ ~~się~~ ~~wiesza~~ artyst. ~~ruch~~. dzisiej. ~~poez.~~ ~~nowy~~ ~~wielka~~ probl. zapowia. nowa wystaw. obraz. lub zdej. spraw. z pierwsz. przedstaw. nowej opery – filozofię. ~~spodz~~. jużdź ~~że~~ ~~i estety~~. ~~w przypadku~~ albo z wystąpień ~~sł~~ ~~wszelkiego~~ aktor. obejrz. stolic Europ. ~~księży~~. ~~estety~~. ~~i w tym względzie~~ żeb.

2

Estety.

5.11.97.

Rozkład taki, że będzie napoczątku mówili o piękności, potem o jej objaw. przyrodzon.
W drug. części wyłoż. teor. sztuk. piękn.
Jeśli będz. drugi czas, pod. na koń. krótk. przegl. dziejów Estety.

Z polsk. dzieł zasług. na uwzględn.:

Libelta, Estetyka = (jest to 4ty Tom jego Filo. i Krytyk)
czyli Umnictwo piękne

Kremera Listy z Krakowa Tom I

$\overset{\text{Greu}}{\text{Lemckego}}$ Estetyka Lwów 82 – 2gie wyd. przełoż. Bron. Zawadzki

Taine'go Filozofia Sztuki – Warsz. 97 =

26. 11. 97

43

Estetyka
26. 11. 97

Czy piękno jest ideą w zjawisku? lub zlaniem się ideału z rzeczywistością? Definicyę tę przyjmu. Lemke (str. 40) a wydaje, tak ich wyjaśnić: że idea w pełn. objaw. czyli prawidłowość zjawisk. jest rzeczyw. samo w sob. piękno. (str. 41)

Przedst. Libelt – Estetyka 79:

„Aby ideał wystąp. mógł na zewn.; przejść z ducho: do materyaln. istnie. i pojawić się do zmysłów, musi uczep. się materyału i owładn. go. Myśl boska, która we wnętrzu ducha człowiecz. świeciła światłem, jemu tyl. same. dostępnem, ta myśl przelewa się w słowo, w ton, farby, kamień itp. przerab. mater. martwą w formę sob. odpowiednią i świeci i przegląda się w tem mater. istnie. do zmysł. naszych.

„To działan. ducha naryw. sztuką; zaś harmonię myśli i rzeczy; jedno. formy i treści w materyale zewn. naryw. piękn; dzieło zatem. będące wyraz. piękna, sztuka piękna albo dziełem piękn."

„Piękno zat. jest ideałem w rzeczywisto. Jako harmonia zupełna formy i rzeczy; jest doskonałością w rzeczywist. jego pojawie, a stąd zadowolen. ducha. Piękno także tylko jest w sztuce

piękn.; tyl. się przez zmysły do wiedzy odnosi.. Pierwotwór tego piękna jest w nas jako ideał a zgodność jednego z drugim sprawia ową błogość, owo zadowolenie, patrzącemu się na dzieło sztuki."

Trzeb. ocen. stwor. te różn. defin. i określen. należy przypom.

1) idea w języ. platoń. = a) pierwowz. rodz. rzeczy lub stwo: n.p. koni, drzew, roślin i t. d.

jest to oderwan. typ rodzaj. lub gatun. który w osobni mniej lub więc. doskon. się urzeczywist.

b) obraz lub pierwowz. pewn. pojęcia: n.p. dobroci, sprawiedliwo; piękno. i t. d.

2) urzeczywistnie. lub uzmysłow. idei może mieć znaczenie

a) urzeczywistn. w stworzen.

b) " " w dział. przemys:

c) " " " sztu.

d) " " " czyn. ludz.

26.11.97

4 6.

Uwagi co do

a) urzeczywistn. jak. idei w stworz. nie zaw. jest piękn.
bo są stworz. niewątpli. brzydk. które nigd. nie mog. być piękn.
n. p. rozmai. gady, owadz., insekt. nawet, ... itd.
Pocho. to stąd, że pierwowz. ich które musi być piękn.

b) urzeczywistn. idei w dział. przemys. ... nie jest
piękn. – rozmai. formy ubran; narzędz. sprzęt. i t. d.
one są lub powin. być zaw. użytecz.

c) urzeczywistn. idei w dział. sztu: powin. być zaw. piękn.
ale wted. powst. pyt. która idea ma być urzeczywist.?
Plat. by odpow.: idea piękn: – ale to jest zbyt ogól.
nie stanow. nie o treści = zat. odpow.: że idea mog.
być urzeczywist. w dział. piękn. które mają udz. w idei
piękna: Zost. przeto kwest. otwar.

d) urzeczywist. idei w czyn. ludz: moż. czas. być piękn.
czas. nie być – są czyn. oprócz tego które nie zadowal. ...
oraz są lub powin. być
zaw. prawdz. i odpow.
moż. celowi –

Lemcke str. 41:
Idea w pełn. objawie
cz. prawdziwość zjawiska
jest zawsze sama w sob.
piękna, lub mówiąc lepiej
piękna dla wyż. uzdolnio.
istot. Dla ostat. jedn. po-
trzebna jest zaw. zdolno.
rozumie, zmysłowe. obję-
cia jej. Oto granica, któ-
rej się mimo to przeto
w miarę wykształcenia na-
szego estety. żadną może-
my porządkową rzecz jakoś
uważ. za brzydk. ponieważ.
nie jesteś. wzwyczajeni do jej
widok, lub nie może. odnaleźć

w zob. natychm. miary dla
ich osądzeń; jednakże z bieg.
czasu nadejdzie lub wykształci
w zob. miarę a wtenczas
pojmie lepiej i ocenimy
sprawiedliwiej piękno przed-
miotu, niedaw. tak surowo
osądzonego. —

To zapewn. błąd. — nie
każ. idea piękna, doć każ.
przedzi. =

3) ideał jest to wyr. utwo: przez Kanta — on tył. nad
jeden ideał: teologii:
rozum. przez to zebran: wszelk. doskonałoś. możeb. w jedn.
form. indywid.; w jedn. osobisto. boż: Odtąd wyr. ten przyj.
się, po nas: pod wpływ. poetów: Szyll: — das Ideal u. das
Leben — die Ideale = a w tem znacz. nasz: różni się
zupeł. — idei platoń: która także jest zebran. wsz. doskon.
w jedn. osobie. = ideał konia — żołnie: i t.d.

Ustalił. się to znacze. i rozpowszech.: przez bardz. oplat.
zrozum. idei z pozor. wykład. w pierw. rozu. i ciąg.

29.1.98. 5a

Estety.

Stosunek Piękności do Prawdy i Dobroci.

Wiel. mówią o stosun. wzajem. tych trzech pojęć. Że one zjednoczo zą w Bóst. o tem już Plat. nie wątp: a chrześcijan. od dziecin. oswoj. jest z pogląd. filoz: jako Bóg i najwyż. jest prawda i najdoskonal. dobr. a przez tego największ Piękność. Jednakże zdan. to zastosow. do poszczegól. objaw. pięknego do piękn. przyr lub d. udan dzieł sztu. przedsta. wiel. trudno. i stało się powod do licz. spor. a spory te nie powinny zadziw. skoro każd. z trzech pojęć użyć może przeróż. znacze.

Zacznijm. od prawdy. Może być trojaka:

a) logiczna. Ta zaw. ściślej. Ta jest akt. umysłu ludz. i wygląda się w zdan. Pod tym względ. tylk. zdan. mogą być prawdz. a za prawdz. gdy wyraż. zgodn. naszeg. myślen. z rzeczywist. Poniew. zgoda ta w now: objaw. się przez zdan. a każd. zdan. składa się z podmiot. i orzecz. być praw. logicz. takiem połącz. podmio z orzecz. któr. odpow. rzeczywist.

Przykła

b) rzeczowa, ontologiczna – w tem znacze. każda rzecz jest prawdz. gdy posiada wszystk. przymio. należ. do jej istoty:

Tak mówi n. p. prawdzi. złoto, prawdzi. wino, prawdzi. żołnie-
rz, moralna prawda gdy słowa zgadz. się z myślą, którą wyraz. chce:

Poet. czy piękne musi być prawdzi. a w samej rzeczy: czy Piękność i Prawda są to samo, odnosi się oczywiś. do drug. z trzech wymien. przypadk. Bo rzeczy, że rzecz pięk. musi być zaraz prawdzi. przez to samo, że jest piękna. To mniej więc. oraz. wszys. ludz. wykształ. a także filoz. czas. Tak się wyraz. n. p. Szelling jakob. prawda była to samo, co Piękność.

Z drug. stro.: także dość powszech. zgod. panuj. że międ. piękno: i prawd. istniej: wielk. różn. oraz. czasem wzajemno. nie dają się pogodz.

1) prawda nie zaw. piękna

2) piękno przekład. nier. przeważ. lub wypacz. prawdy =

3) piękno częsta. nie daje dokład. wyobraż. o prawdz. owsz. istniej: jakaś głuch. wojna międ. obojga —

29.1.98

Estety.

Tej sprawie dostrzeżo. nie (wyznaw. słowy na nią się żalono.

Ustów. jedn. ja pogodz.

Tęż drogę obrał Szyller, gdy w poem. die Künstler kaz. przez bramę poranną piękności przedost. się do krainy wiedzy i żeby nawyknąć do wyższe blasku, kaz. ćwicz. rozum na tem, co pociąga i powab:

Nur durch das Morgenthor des Schönen
Dringst du in der Erkenntniss Land
An höhern Glanz sich zu gewöhnen,
Uebt sich am Reize der Verstand

Przed Szyller. dawno podobnie mówi Plat. w Fedros. że gdyby idee sprawiedl. i dobro. i t. d. zjawić się na ziemi, nie mogliby mieć ich blas: tyl. jedno piękno ma ten przywilej, że zmysłow. przejaw. się w piękn. postaci. ludzkich i zjawiają się w nie, przypomi. sob. ich idee, niegd. oglad. w życ. dawniejsz. lepsz.

I mówi dalej, że najwyż. intellig. w majest. swojej tyl. przystęp. czyst. wybran. duchom, owa straszna sprzeczała Urania, zrzucając wszystk. na swoim tron. słonecz. — z której do rzesz ludzk. zstępując — zwoj. koronę ognistą i staje przed nami jako piękność.

Przeobrażony się nadobnością stoje się dziecię aby dzieci ją rozumiały, a to co tutaj czujemy jako piękność, kiedyś spotka się z nami jako prawda =

Mit abgelegter Feuerkrone
Steht sie — als Schönheit vor uns da.
Der Anmuth Gürtel umgewunden
Wird sie zum Kind, dass Kinder sie verstehen
Was wir als Schönheit hier empfunden
Wird einst als Wahrheit uns entgegen gehn

Platon podobn. drogę obrał w swoich wyob. nieśmiert. Dla Szyll.: piękność istniej. w krain. dores.: w niebiesk. oznaczaj. nas prawda — dla Plat. piękn. przejaw. się na ziemi w odblasku niedostęp.: w nieb. piękno: prawdz. jednoczy się z najwyż. dobrem i najdoskonal. prawdą — droga różna ostatni cel drogi ten sam u poety niem. a filoz. greck.

4-2-98.

<u>Dziedzin. piękności w duszę.</u> Powszech. mówi. o piękno. jak gdyby przebyw. w rzecz. Nazyw. rzecz piękną, poniew. posiad. pew. przymio. tak jak cukier nazyw. słodk. poniew. w niem słodko. przeby. Oczywiś. słodycz w cukrze. ściśl. nie przeby. w rzecz. lecz jest wrażen. nasze. ja czyli czując. podmio. a to ~~miejs. ma~~ powta. się przy każd. wraż. zmysło. Poniew. piękn. wraż. mieszcz. się w liczb. zmysł. zat. one także są zdarze. psychologi. w obręb. czując. podmio. a rzeczom nie należ. przypisyw. piękno. lecz właściw. można. lub przymio. wywołując. w nas pewn. wraż. zowiąc. się piękn. Ale nawet pospoli. sposób mówie. tę stron. psycho. uwzględn. przypisuj. w nas pew. uczu. który powst. na widok piękn. przedmiot.

Wszystk. nasz wraż. z jakiejkol. pochod. przyczy. muszą być przyj. lub nieprzyj. (Jak zwan. obojęt. możn. zalicz. do jedn. lub drug. dla zbyt mał. natężen.) a w liczb. pierwsz. mieszcz. się piękn. Każd. wraż. owe przyjem. uchod. za przyjem. i następ. każd. wraż. słuch. sprawiaj. nam przyjemno. Wrażen. inn. zmysł. choć przyjemn., zwykl. nie nazyw. się piękn. chyba w szczegól. przenoś. lub w mow. niewyrob.

Jednak. więc jest wiele przyjem. na wejrzen. któr. nie nazyw. się piękn. Wystawny magazyn. zawierający mnóst. przedmiot. któr. wid. sprawi. przyjem. n. p. artykuł. pożyw. przygot. i starann. ubran. do kuch. — wystaw. ubiór. instrum. przybor. podróż. =

Ale wted. tyl. się z wraż. okaz. jeszcze inn. wyższ. teleologi. reflexye, któr. wywoł. w duszy nowe przyjem.

n. p. kura z piskl.

jaskółki buduj. gniazdo

owoc na drzew. dojrzewaj.

W wszystk. rzecz.: nazyw. estetycz. wrażen.: któr. wol. jest od wszelk. dodatku, od wzrusz. a któr. wystarcz. sob. t. j. mają cel w sob. Wrażen. to tak opanow. duszę, że cała zatapia się w oglądan. przedmiot. piękn. Nazyw. to wzruszen. estety. któr. każ. rzecz piękn. wywoł. w duszy. Zastanow. się nad tem, co wted. dzieje się w duszy = może odkryje. nowa stron. piękno: któr. stal. objaw. się w sprawian. pewny. skutk.

Wspomn. z powod. książ. p. Guyau, że sztu. ma zadan. społeczn. i wytwa.: w ludz. współ. sympat. Dla tego sam.

4.2.98

Estety.

dzieł. sztu. Oczywi. ozn. współ. sym. dla tej sam. piękno, dla tych sam. ideał. ludz. jedno. się wszęd. niezrodzierzą. To wszl. mieszyą ut.
Ale nie potraf. by spod. tej nis. gdyb. w każd. duszy z osoba. potraf. nie (ba dz. tego utw.: a wted. godz. się pyt. na czem ostate. poleg. to utw.; czy ono podob. do inn. ...czas. tem sam. wiecz.
Bo zważn. że sympa. lub miło. lub kochan. za bez. wzrok. pojść.
Mozna. tedy że w nas budzi się symp. dla jakie. utwo. piękn., że czuj. dla niego miłość. że go kocha: poznać. zdaw. sob. spra: z natur. tej specyal. miłość: tego kochan. Bo gdyb. pokaz. się że w niej. nie róż. się od innych zentym. tego rodz. niesłusz. mówili b. o jak. odrębn. utw. estetycz. —

Ażeb. określ. to utw. należ. pamięt. zawsze, że jego pobud. jest natur. oględ. Ono jest wraźen. optycz. ale za wrażen. tak. idzie zawsz. jakieś utw.: To wszak: w życ. codzien. jest wszys.: interesów: oględ. Które wdzięcz. budz. w nas pragnie. pożąd. chciwo. i wiel. inn. namiętno. Gdyb. wrażenie estety. nie było niż. więc.: nie różni. b. się od zwykł. pomocn. oględ.
Niech. zdaj. się, że tak. jest zwraca. wielu artyst. wielu. przez

twor. swoje wywoływ. podobn. uczuc: Może. przyj. za pewn.
że każd. obr. każda poezya rozbudz. czy pożąd. zmysło. czy
gniew czy niesmak czy wprowadz. do duszy wrażę jakiekol. zamien.
jest ~~dzieł.~~ niedoskon. nie pozost. w pogod. atmosfer. ideal.
piękno. Artyst. twór. takich dział. niedoskon. ten sam. świad.
o sobie, że nie potrzeby. w owych krain. wolne od pożąd. zmysło.

Kto stan. przed obraz. doskon. — n. p. przed Madoną Sykst=
czuj. się w pierw. chwil. oniemiony: podob. f: Może, o tem
choć stąd przekon. się, ~~...~~ nieprzyj. jest każd. rozumo. rozw.
zrelest. I zarazem: nie umiemy. wszys. chyba po cichu — i
zaczn. zatopien. w kontempla. To pierw. wraż. jest zmysło.
w tem znacz.: że ~~pozost.~~ z wibra. nerwo: wywoł. wibra: światło
i kolor. Dusza czuj. się opanow. jakiemś niewypow. zjawis.
wobec któr. znik. całe otoczen.

Pot. nast. drug. chwila. Dusza rozgl. się w szczegół.
przy. obrazu. dokład. domyśl. się po pierw. ow. wrażen. ogól. co wszędz.
oglad. w rzeczy. i dla czego widok jej zachwy. Ona czuj. że
to coś bar. piękn. ale nie zdaj. sob. jeszcze sprawy, dla czego to
piękn. Rozpatr. się w szczegół. odkryw. mnóst. rozm. chwil (pokaz).

4.2.98

Estety.

Ds rozbuj. się, narzęd. obejmu. całe i nagą. Zwr. opanow. Horac.
się w nią wraz. rozwij. panow. nad nie. i opanowy. całe. Ta całą
ktoś. ona trzym. przed ocz. wyobra. jest jej wytwor. wow. do ktoś.
przedmiot zewn. dostar. matery. i wskazów. Zewn. rzeczywis.
w tem co wszy. i wszystk. jej włącz. przy pełn. świadomo. uczuć.
Ds ucyży potę. a jedn. błog. jej i pogod. i tak oraz się mężli.
w swej chwili, że nie może odczuw. się od wszy.

11. 2. 98. Estety. 10 a

Brzydota będz. antytez. piękno; rzecz. przebyw. nie mogą w zupełn.
chyb. części. raz. mogą dost. się w dzieła. tej sam. rzeczy. Dotąd
piękno. nam przedst. się jako harmon. wielości i jedno; części i cało.
lub z inn. punkt. widzen. jest harmo: wewnętrz. isto. rzeczy z
jej zewnętrzn. kształt.; lub urzeczywistn. Kurmystowicz. typu
idealn. w posta: jemu odpowiedaj.

Pokaz. się dalej, że piękno: moż. być ciełes. i ducho: wszak
musi drugie uważać się za pomo. pierwsz. jako uwzg. końcowy
powód: bez ktoó. piękno: dla zmysł. jest niepojęte. Można
tw. piękności zestaw. z życie, bylebyś. dodali. że jak w natur.
tak we sztu. życ. zaw. zjaw. się w osobliw. postać. a tylk.
w przenoś. moż. ruch elementar. morza n. p. lub burzy nazyw.
się obraz. życ: Ale jednost. żyw. najwyż.: w tem za pobł.
od twor. tych. wyobraź. że w nich takie. tyż jakieś wodzą.
wiel. się w kształt. dowes: że w nich jakaś wielość części
za pomo. idealn. jedno. łączy się w harmoni. całość; że w nich

życ. z tajemnicz. środka wszelk. się ku obwodo. i usiłuj. roz-
szerz. go lub przynajm. zachow. w wszystkich granic. co nie dzieje
się nigd. bez ruchu, bez walki.

Brzydota, ma li być antytez. piękno. będz. przedewszyst.
brak harmonii i części pomięd. sob. i w stosun. częś. do cało.
Będz. zat. w postac. brzydk. jedn. części ~~albo~~ (że wszelkie inne ~~części albo~~ za mało),
nie będz. ~~będz~~ w stos. nich ani symmetr. ani proporc.: a stosun.
ich do cało. takż. będz. szwankow.: bo będz. części ~~albo~~ więcej
niż wymag. idea cało. albo mniej, przedewszystk. zaś nie
będz. pełna. życia, a jeśli będz. życie, to funkc. jego będą
nierówne, sprzeczn. krzyżuj. się same sob., nie będz. wynik.
harmonijn. jakiejś idei, bez będz. wyraż. tej ciągl.
utrzymyw. i będz. celowo. jego zwrócone: dzielącej, natomiast
będz. bezcelo.: nierówn. sieb. sam. Taka będz. brzydo.
w pełn. swej. objawic. się, a to będz. jej idea, jeśli w ogól. może
istn. idea tego, co właści. być nie powinno.

Najidealn. z narod. któr. zawsz. uprawi. piękno. a naw. w
czas. upadk. nie zaprzed. jej się przeciwnie: od początk. swych dziej.

11-2-98 11 b

Estetyka.

duch: oraz potrzeb. obok wszystk. piękno. wprowadz. do sztu. także naj-
okropniej. brzydo: Jest wzrok natchnio. Grek. wznosił się do ~~Olimp~~ sfer
nadziebies. aby tam myślą zatop. się w odwieczn. wzor. piękna:
przyjaźniej. - bogo. - schodz. w ciemności: pozosta. nieprzyjaźni. ziemi.
lub. także zapuszcz. się w krain. nocy czarnej, gdzie przebyw.
straszna Gorgona.

Jest godn. uwagi, że właśn. Grecy czuli potrzeb. przez ideał przeraż.
brzydo: podob. mając piękno: nieśmiert: i jest pewn. typ: ideal.
nieśmiertel. dłut. Fidia. i Praxyt. uspotyk. się już w Homer. pieśni
tego skarbn. natchnień poety: bo i głowa Gorgo: straszli. ukazuj
się już nieg. w Hade: (Od. XI sub finem) Odtąd ona towarzy. greck. kultu. aż do upad.
Na bram. miast i świąt; na baszt. fortec. i tarcz: bohat. ona przeraż.
nieprzyja: Jedn. z tych masek znalez. w Aten. na akropol. z czerw.
profilem: ukazuj. nam głow. ogrom: rozciągn. nad miarę w szer.
o wydęt. policz: z otwar. paszcz., z której wyglad. jej zęby
i kły wieprza; oczy ~~[illegible]~~: zmiesz. się przeraźli. a do koła
głowy wiję się para węży. Twarz była pomalow. na żółto,
włosy kędzier. krótk. niebiesko-czarn; ~~kły~~ brzeg. języ. czerw.

wr. niebios i ogrom. Kolergki oczu:

Pot. Tugodz: te rysy

W tejż lekcyi
mowa o brzydo
diabelskiej.

24-2-98.

12 a

Estety

Mówiłem o Gorgo i o Szatan., dwóch typ. brzydoty. Pierw. wyobra ciele. brzyd. drugi przedewszystk. ducho.: ~~ciele~~ ciele. o tył. o de... [illegible] bez niej w sztu. nie daj się wyraz.

Dzisiaj chciał. nad jedn. jeszcz. typ. zatrzym. się, który w sztu. chrześcijań. a wogól. w nowożyt. wiek. ~~[illegible]~~ [illegible] miejsce.

Na wiszą. mow. portre. Arnold Böcklin wyobraz. szkiel. skrzyp. szepcz. mu do ucha — on zasłuchanie stoi. i przez chwil. drgn. w zaciśn. pendzel — jest bow. w czyn. malowan.

Może to wspomnie. z dzieciństw. miast. gdzie niegd. przebyw. młodzi. Holbein — autor Tańcz. umarł.

Wiecie że dwa razy treśćto. ten przedmiot: raz w tak. zwan. alfab. drugi raz w szereg. rysu. Der Todtentanz = Myśl wprowadz. nieboszczyk. do szt.: w parze z żyjąc.: była w zwycz. od XIV stul. Zwłaszcz. w klasztor. dominikan. = w kruchcie lub krużg.: malow. życ.: wielk.: stanu którz. nieboszcz. tego stanu, w ciel. [illegible] zniszczon. lub zeschł. podaw. rękę i wyciąg. jakie [illegible] powodzi. Szeregi takich par, z jed. nieboszcz. i jed. żyj. = składał. się w taniec który przypomin. śmierć która tak. [illegible] W Bazylei [illegible] Holb. tak. tańca nieboszcz. umarł. na [illegible]

drzeworycie.

Ale od rez. Holb. (1497 – 1543 † w Londy.) rośś. się znacz. zmi. tryp. ożywio. uprzedz. kościotrup, który odt. pozost. typo. Kerstadt. = zamiesz. tańcz. – a przydział. kościotr. występuje znakom. Tanz. w zespoł. utworzen. i rysow: U Holb. n.p. Todtentanz ogłosz. w 1538 – zachow. się dziś pięć exempl: w ten wyd. 41 rycin z ręki Lützelburgera – w następ. jest ośm więcej. więc =

Trzy pierw: stworzen. Ewy – upadek = wygnan. z raju na czwart. rycin. występ. śmierć po raz pierw.: pomag. Adamowi przy uprawie ziemi z dzikką radoś. =

5° Następ. rado: śmierć. że ludzko: przez grzech dost. się pod jej panow. = orkiestra. złożo. z kościotru. rob. rozlicz. muzy.

Wszyst. uderzd. stany śmierć. w ~~tańcz.~~ rycin. występ. od papież. i cesa. do bied. i niemowlę. Z pierwszej – komo. należ. otwiera lub skryp. do znacz. ogrom. ludz: króla. biesiadujący. nalew. wino jako otrzyp. podczas.

cesarzowa wszędz. jak. rambel. wypręży

jako towarz. tłar. dwors. ~~obejm~~ obejmuj. króla.. wiod ... francuzą. wlec. za sob. opata, szu abo. w mitrę i pastora.

jako narzędzie gelent wyprzyjaźn kuchnię z klasztor.

24. 2. 98 13 6

Estety.

jako ministrant zbliż. się do grobu. Widzi starą panią, która wspiera się o kija, odwracaj. [illegible]. On ją przedrzeźn. mając przy sob. drugi koniec trumny wesoł. grający

Do lekk. przychod. w towarzy. dwie:

uczone: z miną badawcz. podnoszą deseczkę

bogate: zyskać. pieniądz.

Wynurzając się z fal mors. Tam. marynarz na statku. ~~[illegible]~~ młotkiem przez burtę –

rycerze przerzyw. drzewa

młodej kobiecie ponosz. przy trumnie:

przed bogat. sprzęt. mężczyzn. marnieją. jak dobrze, wesoło bębn.

Jest rozłożony: na drod. i zaprz. na krzyż.

jest chłopiec. uczon. który przechodz. owoc. zaprzeczon. do pługa, za który wlecze się wszystk. robotnik

portret. wiernego prastar. sad ostateczny na który nie [illegible]. śmierć, bo jej zadan. zgodzić:

na ostatn. jest herb śmierci i trupia głowa na czarnym. tarczy nad którą ~~klepsydra~~ jedna z których – ikona, na osobn. dwoje i ~~[illegible]~~ podnieś. ~~[illegible]~~ pierwsi mistrzów – oddający: klepsydr.

11.3.98.

Wzniosłość

Estety.

zdaje się być czemś wyższ. od piękno. jak sama jej nazw. wskazu.
Jeśli. Madonnę niejed. Rafa: nazyw. piękną lub śliczn. dobre
powin. nam mówi, że Sykstyńskiej należ. ślicz. przymio. innego rodz.
Mów. że wspaniała; wiel. boska i t. p. Wszyst. te wyra. oznacz.
to sam. usposob. widzeń: że przy wraż. zwykle piękn. nazyw.
doznaj. on czegoś wyż. Że to piękno podniesio. do wyż. potęgi
Powst. wted. pyt: czy moż. być coś wyższe nad [illegible] piękno.
Jeśli: piękno. jest harmo: zdawałob. się, że nie pozbawio. harmo
nie będz. wywoływ. uczuć estety; jeśli. piękn. jest doskonał.
wcielen: idei w postaci. ciałes. woln. zapyt. czy moż. w
przyb. do tej. wciele. jeśli. już jest doskon.
A jedn. Mojż. Mich. Anioł: siedz. w niezrówn. pokoj.
przy grob. Jul. II
zechcy. porywa. i znow. przygnęb. widza który nie wie, jak go nazw.
To jedn. ozn. że „piękny" przymiotn. zbyt słaby.

A w przyrodz. nie inacz. Mówi. o piękn. okoli. ale wobec szczyt. gór, okryt. śnieg. cnyż. iż za mało powiedz.: to piękny widok - wyrażen. go nie wyczerp. nadzwycz. zdumiewaj. Wszyst. te wyra. oznacz. uczuć: które w nas powst. na wid. czegoś niezmierz. niezgłęb. a poraż. nas sob.: Jeśli. towarzysz. piękno. jest sympat. która ota. cza tkliwie, to tut. miło. zamien. się w cześć lub afekt pokrew.

A mówi. ten sam przedmio. w róż. por. te pokrew. a jedn. róż. pod niej. względ. wraże. obudz. W dnie słonecz. ogród dobr. urządzon.: bujny węged. ożywio. lekkim wiatr. Kaskad wyd. nas się piękn. i słuszn. bo wyraż. pewna myśl przyrod. wydziel. z roślin.; zamknięt. w sob. wedł. pewn. planu a światł. i cienia: oraz rozdzielan. wody uciel. żywy organizm. Ale ten sam ogród, we dnie dość. piękny, gdy wraca: do niej. wschod. niebios. kontakt. fantastyczny. a gdy księż. wznos. się nad nim, i spada ze mną dziwn. zdumiewaj. (staj. się uroczyst. Noc gwieździ. nowe. bard. prozaicz. okoli. dodaj. uroku, powoł. niezgłęb.; przyr. zamien. się w nadprzyr.

11-3-98. 15 6

Estety.

Sturm-wie stawia pyta: czy dwa te pojęcia: piękno i wzniosło. sa niezależ. od siebie. istniej. twory ducha. czy też zostaj. do sieb. w jakimś stosun. zależno. n. p. piękności było pojęć. ogólniej; wzniosło. był. jedn. z jej gatunków.

Göthem nie zdaw: że piękno i wzniosł. sa sob. przeciw. choć równ. porząd. dla duszy. Na widok wzniosł. człow. przeć: ~~czuj~~ że traci, bo nie wyjaś. ale w grun. zyska, bo co utraci: na wielkości, zysk. na wewnę. wewnętrz. Tak gdzi mów. w Listach z Szwajcarii. a jego Faust na wid. ducha ziemi przeraż wygłasza: powie. to dziw. głębo = słow: Czuję się tak małym, tak wielkim — Zdumiewaj. przeraża, wobec wielk. kreac: czy przyro. czy ducha ludz. a cóż dopiero. Bóst. nasza osoba czuje, że ginie a równocześ. czuj. że przejdzie dziw. w niej niezgłębionej potęgi.

Ale to są geniał. aforyzm: który dalej nie wnosi:

Jego przyj. i towarzysz Panna: bada. tę kwestię wytrwa. nie szer do niej wracaj. W ostat. wiersz. wspomn. dotykn. mniej lub więc. pobież. tej sprawy

w 92 r: O przyczy: dla któr. znajduj. przyjem. w przedmiot. tragicz.

93 r. Luźn. porzyr: o przedmiot. estetycz.

93 : O ucieleśn. i zdolno.

93 O patetyczno =

Dwa ten wsz: rozważa się na nowo. im wsz. znajdz. granic. zmysł. zieb.

Naprzo. w 1801 pisze najpraktyczn. swoj rozpra: Ueber das Erhabene

Dwa geniusz. towarzy. nam przez życ: wzn: piękn. i wzniosł. To drug. jest mieszani. z bolu i rado: Przedmio. wznio= może być dwoja: albo matematycz. natury - gdy działa przez swoj. rozmiar = wkład. przemaw. do naszej zmy: = albo natury dynamicz. gdy stawian. nas. wobec potęgi. woli-

Piękno i wzniosł. nam równie i wszystkowo. wrodzo. - ale gdybyś. byl. mieli do czynien. z piękn. przedmiot. wszystkie nie dowiedz. się że nasz rozum może stan. w oderwan. od zmysł. i piękna ich form.

11. 3. 98. 1b c

Estety.

Za to, gdy przedmiot wzniosł. jest, wznosi się wzgl. się z zmysłowo ale w ich przeczuciu: zewn. uroku, który ogarn. duszę naszą. To, co wznios. otwier. nam zat. wyjście z świa. zmysłow. w któr. by piękno. chcia. nasz uwięz. na zaw. Nie powoli – bo gdy. zalecono. ten nie ma przejścia do swobody – lecz nagle i przez wstrząśnie. duch. samodziel. rozryw. pęta, którymi ogarnię. go zmysłow.

Zdolno: poczuc. tego, co wznios. jest jed. z najspecial. przymiot. natu. ludzk. która zastęp. i na znaczna. bo wypły. z samodziel. myślen. i chcenie – a zastęp. takż. na rozwój najkomplet. poczuc. tymczas. wpływ. mil. na moralno. człowie. – Piękno. oddz. tyl. zosta. człowieko: wzniosłe ~~wypisane~~ pierwsz. o jego czyst. duchowości – wzniosłe musi przystap. się do piękn. i wychowa. estety. umysłu. –